

15.

Q. F. F. Q. S.

DISSERTATIO POLITICA

De

LEGUM CIVILIA
NECESSITATE IN
REPUBL.

Quam

Permissu & Approb. Ampliss. Fac. Phil.
In Regia Acad. Aboensi.

PRÆSIDE

VIRO PRÆCLARISSIMO,
Dn. M. DANIELE ACHRELIO,
Eloq. Professore Publ. & Ord.

Pro Gradu

Publico bonorum examini submittit
JOHANNES AURICOLA,
Nylandus.

Ad diem 24 Novemb. Anni 1682.

In Auditorio Maximo
horis ante meridiem consuetis.

A B O Æ,

Impressa à Joh. L. WALLIO, A. T.

Potens eslet abundè timor Dei ad continendos inter se homines, si omnes in republ. ita instituerentur, ut rectæ rationi obtemperarent, atque ejus ad arbitrium vitæ ratio revocaretur, quæ profitetur se morū correctricem, totiusque adeò vitæ magistrum, undè omne honestū decorumq; trahitur, juxta Cic. l. i. oft. Sed ut quisq; animi elatione & magnitudine maximè excellebat, ita maximè princeps omnium esse volebat: Hinc exui æqualitas, & pro modestia ac pudore ambitio & vis incedebat, Tacit. lib. 3. Anal. c. 26. Crescente sic malitiâ, multi in erectæ indolis virilisq; gloriae titulis profuerunt ipsam

peccandi audaciam: timidosq; gerendis rebus inepios planè eos existimarent, qui Deo obsequuntur. Barcl. Arg. l. 5. c. 12.

§. II. Hoc a. cum pro explorato habuerint saniores, coacti elegere sibi, quem non solū robustissimū, ingruente externā aliquā vi, tanquam Ducem sequerentur; verum etiam virtute eximium, qui cum prohiberet injuria tenuiores, aequitate constituenta summos cum insimis pari jure retineret, sicut egregiè monstrat Cicerο l. 2. oft. At neq; hoc esse potuit perpetuum, equidem si ab uno bono viro id homines contenti essent, facile eo fuissent contenti; At postquam & illi à virtutis tramite non raro desciverunt, consentaneum fuit, ut legibus hoc quicquid est committeretur, quæ cum omnibus semper una atque eadem voce loquerentur. Homo
nem-

nempe variū quoddam e. animal,
quem s̄apē brutæ illæ vires pertur-
bant, atq; à recta semita rationis
fevocant. Ideò non è revisum ho-
minum gubernationem homini
demandari, sed rei alicui homine
diviniori: quæ in mundanis rebus
nulla est potior alia, quam mens
pura & animi motionum expers.
Qvamobrem divino qvodam con-
filio, cum alia ratione id fieri non
posset, inventis legibus hoc asse-
cutum humanum genus videtur,
ut menti tantum ac rationi nullis
perturbationib⁹ obnoxiae pareret.

S. III. Et in universum vero si-
mile est, nullam remp. diu unquā
stetisse, ubi non leges tenuere im-
periū. Nam quemadmodū absq; socie-
tate vivere, vix est vivere, ita quæ absq;
legibus est societas, vix est societas, aut
sic est, neq; diuturna, neq; tuta esse poterit,

fatente Platone l. 3. de LL. & con-
sentiente Arist. l. 4. Pol. c. 4. Unde
non minus vere quā scite Liv. l. i. c. 8.
*Multitudinem in unius populi corpus
coalescere nullā re præterquam legibus
posse, afferit.* Primaq; Regni munia,
adeoq; universæ reip. partes, absq;
legibus & justitia rite geri, non ma-
gis quam oculi videre, manus &cæ-
tera membra se movere sine ani-
mâ possunt. Utq; ex animantibus
homo perfectus est optimus; ita
lege & iudicio remotus, omnium
deterimus. Nam *injustitia armis,*
h. e. calliditate & audaciâ, instructa,
maxime est malefica, Arist. Pol. l. i. c. 2.

§. IV. Romanam certè remp.
(cæteras gentes taceo) bonis legi-
bus statim ab initio fundatam fui-
se, historiæ pluribus in locis, &
legum codices testantur. Dicit
namq; Liv. Romulum, *rebus divi-*
nis

nis rite perpetratis, vocata ad concio-
nem multisitudine, jura dedisse. Hunc
Numam secutum, multò etiam
magis civitatem legibus excoluis-
se, & ab armis ad religionem bo-
nosq; mores traxisse, omnesq; præ-
ter Superbum ita regnasse. Hujus
rei testimoniu, præter Authorem
præfatum, exhibet nobis quoque
celebris in Romanā Historia scri-
ptor Sallustius c.9. Catil. Ubi inter
alia reip. necessaria, Romanorum
quoq; pacis & belli artes breviter
comprehendit, dicendo: *Duabus*
bis artibus, audaciâ in bello, ubi pax
evenerat equitate, seq̄ remq; publicam
curabant. Atq; eo tantum effectum
est, ut sit vita nostra munitor,
Cic. oft. l.2. Rumpere enim hoc vin-
culum, & facile videbis, quæ tum
erit societas: scilicet hoc spectant le-
ges, hoc volunt, incolument esse civium

*conjunctionem: quam qui dirimunt, eos
morte, exilio, vinculis, damno coērcent.*
id. off. lib. 3.

S. V. Qvod verò scripserint,
Tac. An. I. 3. c. 26. *Vetustissimos
mortaliū nulla adhuc mala libidine si-
ne probro, scelere, eoz sine pæna aut
coērcitionibus egisse: Et Justin. l. 2. c. 2.
Justitiam Scytharū ingenis cultam
non legibus. Nec non Sallust. Ca-
til. c. 9. *Jus bonumq; apud antiquis-
simos stirpis Romanæ, non legibus
magis quam naturā valuisse: Haud
eqvidem ambigo, qvin hæc talia
poëticæ aurei seculi descriptioni
debeantur, adductaq; sint (taceo
nunc alias nationes.) ut primordia
urbium augustiora fierint. Liv. Præf.
Nam nulla horum *atæ* alias vacavit
a culpa, Sen. init. Ep. 97. Sed ut-
cunq; illud sit: hoc utiq; his tem-
poribus verum est, quod ubi non
legis**

legis vigore magnum hoc gubernatur corpus, ibi non est respub. Qvippè non tam vivendi causa, sed benè vivendi, respl. sunt constitutæ; benè autem in civitate non vivitur, nisi ejus partes certis colligentur & circumscribantur legibus, sine quibus omnia sunt incerta, civitates & regna nihil aliud, quam vitiorū habitacula, magnaq' latrocinia, Schef. Regn. Rom. Adhæc, iudicium humanum non solum vagū atque difforme, sed & affectibus non raro obcæcatum esse solet: undè & perversi mortalium animi ad rectæ rationis dictamen ita saepè obsurdescunt, ut ad mala, quam bona, injusta quam justa sectanda, longè deprehendantur proniores. Quò oculum omnino intendunt emphatica illa juris antiqui verba: h̄va aghalds leſwer/of lagulås/hau hedera

hederlös dōðr/h. e. qvi sine legum
vivit timore, sine vitæ moritur ho-
nore. Ut ex adverso, legum vinculis
nil opus esset, si omnes essent justi:
Varin allir retwisiſ / tha thurſſet
ey lagha wqdh/ Præfat. LL. BpLL.
Ubi etenim qvilibet contentus suo
omnem curam religioni, saluti pa-
triæ, & bono publico impendit, le-
gibus nihil vel extorquendum vel
prohibendū relinquitur; At post-
quam semel peccandi libido ho-
mines invasit, nulla res civitati vi-
detur utilior, quam legum opti-
marum latio & observatio, ut vide-
licet estrænata mortalium cupidi-
tas & noxius appetitus sub juris re-
gula limitetur, per quam genus
humanum, ut honestè vivat, alte-
rum non lædat, suum cuiq; tribuat,
informatur. Enim vero vivitur jam
(proh dolor!) non illa Saturni æra-
te,

te, cuius hunc cēu characterem
signat Poëta i. Metamor. 90.

----- quod vindice nullo,
Sponte suā, sine lege fidem rectumq; colebat,
Non, inquā, vivitur jam cum per-
fectis perfectaq; virtute præditis,
sed cum iū sāpē, qui libidine, affectibus, & fal-
sa imaginatione varie corrupti legis congenitæ
sue naturalis regulā rāxa. Dogmāt. & h. est,
ideā virtutis exigente in officio nō continentur.
Henr. Jul. Scheurl. dissert. Polit. vi.
Ut ita rectissimè de humanis hisce
legibus dixerit Eloquentiæ Parense:
Nos juris germanaq; justitia expressim effigiem
nullam tenemus, umbrā & imaginibus utimur,
eas ipsas utinam sequeremur.

s. VI Hinc maximè credo elu-
cescer legum civilum necessitas,
quam (ut paucis me expediam)
etiamnum probari affero, vel ob
juris naturalis generalitatem, vel
hominum contumaciam & iniqvi-
tatem, vel judicum corruptelas.
vel

vel negotiorū varietatem & mul-
titudinem, quæ tanta est, ut vel
interpretatione vel certè jurisdi-
ctione sit discutienda. Quæ omnia
aliquanto & clariora & prolixiora
â me essent reddenda, si id tulisset
terum mearum in prælens habi-
tus atq; conditio: Evidem non
dissimulabo consilium mihi prin-
cipio fuisse, quibuscunque in hac
temporis iniqvitate possem semi-
tis indagare, quæ ad negotii
præsentis facerent illustrationem,
postea tamen mutasse mentem,
cum observavi quanta cum cura,
industriâ, & sedulitate totum hoc
â Cicerone, cui etiam in isthoc ar-
gumento plurimum me debere,
nunquam non profitebor, sit tra-
statum. Sed & huc facientia non
pauca cōcessere etiam alii Philo-

sophi, Oratores, Theologi, Juris-
consulti, Historici, &c. Post quos
aliqua velle meditari aut scribere,
nihil videri posset aliud, quam la-
borem atq; tempus cum dispendio
fructus collocare. Si itaq; ex eorum
commentariis aliqua buc transtuli,
multa quoq; omisi, h. e. per laborem
colligendi aut feligendi, non nihil
& iuste conatus sum; illud quidem
vitio mihi verti minimè posse spe-
ro, præsertim cum aliena pro meis
ita usurpem, ut omnibus constet,
undè sunt defumta: per hoc au-
tem ad scripta tantorum nomi-
num diligentius versanda rerum
harum cupidos volui remissos:
quod dum feci, saltem indiligen-
tiæ notam penes bonos effu-
giturum me con-
fido.

Quæ-

QVÆSTIONES:

1. *Utrum respubl. melius & tutius à magistratu, quam lege administretur? Neg.*
2. *An in omnibus legibus ratio respectanda? Aff.*
3. *An expediat recip. multas habere leges? Neg.*
4. *An leges receptæ à Magistratu sint mutandæ vel abrogandæ? Neg. Dist.*
5. *Utrum per vim ferendæ leges; an vero populi consensu & suffragatione sint stabiliendæ? Neg. prius. Aff. post. (Neg.)*
6. *An lex sine promulgatione stringat?*
7. *An leges Forenses Mosis adhuc obligent christianos? Neg. Dist.*
8. *Utrum in judicando magis aequitas, quam jus strictum erit attendendum? Aff.*

Tantum.

SOLI DEO GLORIA.

In Disput. Gradualem Pereximii

DN. JOH. AURICOLÆ, Philos.
Cand. meritissimi de necessitate Legum
in Rep. ut amico suo perdilecto, hæc pauca
adjecit gratulabundus:

ANne vigor Legum Regnorum mœnia fir-
met?

Hoc docet AURICOLÆ sat dissertatio præsens.
Ergo Tibi profint, quos Pallas adornat, bonores
Qui Temes patrius signabunt usibus optum.

JOH. FLACHSENUS
Mathem. P. P.

Pereximie ac literatiss. Dn. RESPONDENS,

OMnia orbis terrarum imperia, post
religionem, per justitiam stare &
florere, extra christianismum, etiam
paganorum plurimi crediderunt. Scili-
cet ut in rerum ordine summum quod-
dam datur, ad quod cætera referun-
tur; sic commercia humana, auctori-
tas Principum, institutio magistratum,
privilegia ordinum, populorum decus
de

de illa catena pendente, quā, rerū
vigor & status unicē dijudicandus. In-
de Legem, reginam non modo hominum, sed
& Deorum immortalium, Pindarus appella-
vit. Si hoc subtrahitur Lumen, evertūtur
regnorum negotia, laborabunt subsel-
lia Judicum, gemunt miserorum manes,
expavescerunt concava littorum & secre-
ta silvarum, horror caligo & pavor so-
lia imperantium stipabunt, quia nihil
miserius & imbecillus illa societate,
ubi armata stat audacia, jura semper
jacent contempta & exarmata. Proin-
de laudo Tuum consilium, quod vo-
lueris illud argumentum evolvere, cu-
jus dignitas sceptra, majestas civitates,
salus gentes ornat, beat, conservat.
Vale.

T.

D. ACHRELIUS.

